

Lärande.
Det är hela
vår idé.

HUVUDMANNAPLAN FÖR

STUDIE- OCH YRKESVÄGLEDNING

Innehåll

Vår mission.....	3
Inledning.....	3
Bakgrund	3
Styrdokument.....	3
Skollag 2010:800	3
Läroplan (Gr 11)	4
Läroplan (Gy 11)	4
Hur ska elevernas behov av vägledning tillgodoses?	5
Studie- och yrkesvägledning – hela skolans ansvar	6
Rektor bör	7
Aktivitetsplan Erlaskolan	8
Aktivitetsplan Realgymnasiet.....	10
Ur Real-mentorernas handlingsplan	12

Vår mission

Vi vill ge så många barn och ungdomar som möjligt de bästa förutsättningarna att utvecklas och lyckas under skoltiden och i framtiden.

Inledning

Målet med denna plan är att få studie- och yrkesvägledning att ingå på ett naturligt sätt i undervisningen, identifiera de saker som vi redan gör och medvetandegöra att det är allas ansvar att arbeta med studie och yrkesvägledning.

Bakgrund

Syftet med studie- och yrkesvägledning är att ge eleverna förutsättningar att hantera frågor som rör val av studier och yrken. Mängden av utbildningar och yrken gör att det kan upplevas svårt för eleverna att se alla sina möjligheter och vägar. En ständigt pågående samhällsutveckling och snabba förändringar på arbetsmarknaden bidrar ytterligare till svårigheter att förutse villkoren i arbetslivet. Studie- och yrkesvägledning är en viktig del i det livslånga lärandet och ett stöd i en individs ständigt pågående karriärprocess.

Styrdokument

Skollag 2010:800

Skollagen ställer krav på studie- och yrkesvägledning. Enligt 2 kap. § 29 ska även den som avser att påbörja en utbildning ha tillgång till vägledning. För alla elever ska kompetens finnas för att tillgodose elevernas behov av vägledning för framtida studie- och yrkesval.

Utformningen av utbildningen ska bidra till personlig utveckling samt förbereda eleverna för aktiva livsval och grund för fortsatta studier och arbete. Utbildningen ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och ge en god grund för ett aktivt deltagande i samhällslivet. Enligt skollagen 2 kap. 8 § har huvudmannen ansvaret för att skolan genomförs i enlighet med skolförfattningarna. Rektorer, studie- och yrkesvägledare och lärare ska ges förutsättningar att följa de allmänna råden.

Läroplan (Gr 11)

Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola kan göra väl underbyggda val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning. Vidare anger läroplanen att skolans mål är att varje elev kan granska olika valmöjligheter och ta ställning till frågor som rör den egna framtiden, har inblick i närsamhället och dess arbets-, förenings- och kulturliv, och har kännedom om möjligheter till fortsatt utbildning i Sverige och andra länder. Alla som arbetar inom skolan ska verka för att utveckla kontakter med kultur- och arbetsliv, föreningsliv samt andra verksamheter som kan berika den som en lärande miljö, och bidra till att elevens studie- och yrkesvägledning inte begränsas av kön eller social eller kulturell bakgrund.

Läroplan (Gy 11)

Gymnasieskolan ska nära samverka med de obligatoriska skolformerna, arbetslivet, universiteten och högskolorna samt med samhället i övrigt. Detta krävs för att eleverna ska få en utbildning av hög kvalitet och få underlag för val av kurser inom utbildningen och för vidare studier eller yrkesverksamhet. Det är särskilt viktigt att skolan samarbetar med arbetslivet om yrkesutbildningen.

Genom att arbetslivet fortlöpande förändras när det gäller behovet av kompetens och rekrytering av arbetskraft inom olika områden har studie- och yrkesvägledning i vid mening stor betydelse. Universitet och högskolor, arbetsförmedlingar, näringsliv samt

arbetsmarknadens parter och branschorganisationer har därför viktiga roller i informationen till skolan och eleverna. Alla som arbetar inom skolan ska verka för att utveckla kontakter med kultur- och arbetsliv, föreningsliv samt andra verksamheter som kan berika den som en lärande miljö, och bidra till att elevens studie- och yrkesvägledning inte begränsas av kön eller social eller kulturell bakgrund.

Hur ska elevernas behov av vägledning tillgodoses?

Under sin skoltid behöver eleven utveckla kunskaper både om sig själv och om olika valalternativ. Eleven behöver också utveckla förmågan att väga samman personliga faktorer med valalternativen för att kunna göra väl underbyggda studie- och yrkesval. Förutom det behöver eleven ges möjlighet att utveckla färdigheter i att genomföra sina beslut. Det ställer krav på tillgänglig kompetens inom de olika delar som utgör studie- och yrkesvägledningen. Elevens behov av studie- och yrkesvägledning kan summeras som att eleven, utifrån sina förutsättningar, ska:

- ❖ Bli medveten om sig själv
- ❖ Bli medveten om olika valalternativ, såsom utbildningar och yrken
- ❖ Bli medveten om relationen mellan sig själv och valalternativen
- ❖ Lära sig att fatta beslut
- ❖ Lära sig att genomföra sina beslut

Elever som står inför en valsituation behöver ofta stöd i att bearbeta olika valalternativ. De behöver ställa de olika alternativen i relation till sina egna preferenser, förutsättningar och egna mål. Eleven ska ges möjlighet att utveckla en valkompetens som gör att eleven kan hantera valsituationer genom att samla, analysera och organisera information om utbildningar och yrken. Valkompetensen gör att eleven kommer ha färdigheter att kunna fatta och genomföra beslut och hantera övergångar och växlingar i livet.

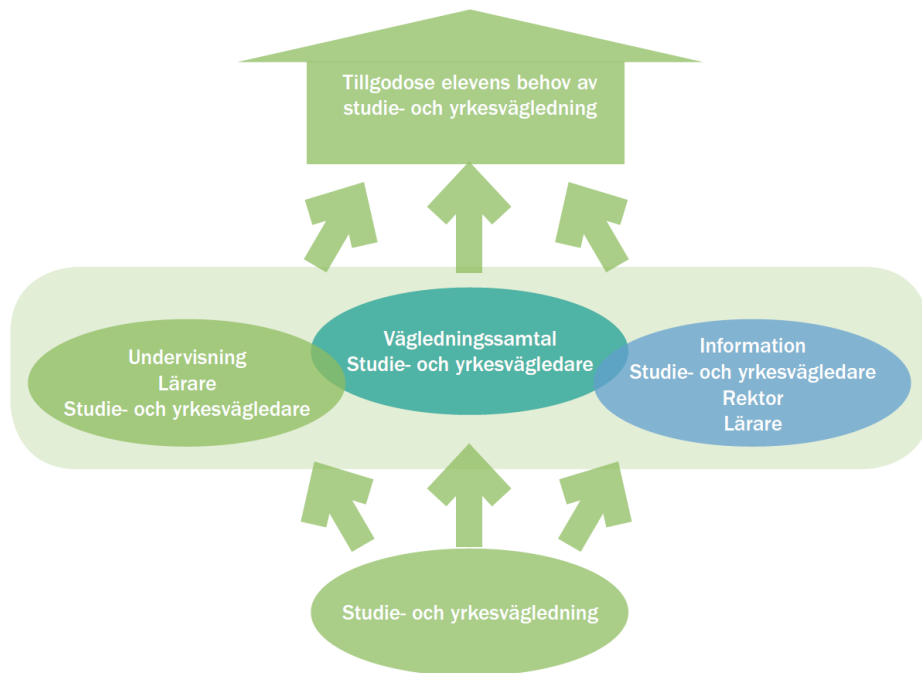
Det är viktigt att de beslut som fattas om studier och yrken är elevens egna. Studie- och yrkesvägledningen ska vara ett stöd i den val- och beslutsprocessen. Det innebär sammantaget att skolan behöver arbeta med studie- och yrkesvägledning på ett individanpassat, systematiskt och långsiktigt sätt. På så vis kan eleverna utveckla de insikter, kunskaper och förmågor som behövs för att ta ställning till och fatta beslut om sin framtid.

Studie- och yrkesvägledning – hela skolans ansvar

Studie- och yrkesvägledning är allas ansvar och ska finnas med som en röd tråd genom hela skolgången. Det finns mycket som redan görs i undervisningen och det viktiga är att det synliggörs och medvetengörs för lärare, elever och rektorer. Det är allas ansvar att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av kön, social eller kulturell bakgrund.

Studie- och yrkesvägledning kan beskrivas i både vid och snäv bemärkelse. Vägledning i vid bemärkelse är all den verksamhet som bidrar till att ge elever kunskaper och färdigheter som underlag för att fatta beslut om framtida studie- och yrkesval. Det handlar till exempel om praktiska arbetslivserfarenheter, undervisning som rör arbetslivet, studiebesök, utbildningsinformation och aktiviteter för att utveckla elevens självkänedom.

Studie- och yrkesvägledning i snäv bemärkelse är den personliga vägledning som studie- och yrkesvägledaren ger i form av vägledningssamtal, individuellt och i grupp. Här ges den enskilde eleven möjlighet att reflektera över sig själv i relation till olika framtidsvägar. Studie- och yrkesvägledningen måste utgå från elevens behov och förutsättningar samt kunna anpassas för att på bästa sätt stödja eleven att gå vidare i sin valprocess och att genomföra sina beslut.

Skolans studie- och yrkesvägledning ska genom undervisning, vägledningssamtal och informationsinsatser tillgodose elevernas behov av vägledning.

Rektor bör

- Se till att det finns rutiner och metoder för att planera, utvärdera och utveckla studie- och yrkesvägledningen så att den tillgodoser elevernas behov av vägledning.
- Tydliggöra hur ansvaret för studie- och yrkesvägledningen är fördelat mellan studie- och yrkesvägledare, lärare och övrig personal samt formerna för samarbetet mellan dem.
- Se till att studie- och yrkesvägledning sker kontinuerligt och integrerat i utbildningen under studietiden, så att eleven ges förutsättningar att göra väl underbyggda studie- och yrkesval
- Se till att eleverna, utifrån sina behov, erbjuds vägledningssamtal (Skolverkets allmänna råd).

Aktivitetsplan Erlaskolan

Årskurs	Progression och fördelning	Ansvar (förslag)
1 - 3	<p>Period 1. Under introduktionsdagarna i augusti skriver eleverna ett brev till sig själv. Det ska innehålla elevens mål som de har med detta läsår. Det kan dokumenteras i samband med utvecklingssamtalen. Fokusera på förmågan handlingskompetens. Studiebesök genomförs varje år och eleverna får diskutera vilka arbetsuppgifter som de anställda har. En vuxen man och kvinna intervjuas om deras yrkesval och utbildning, kan ske i samband med besöken.</p>	<p>Mentor</p> <p>Lärarna/arbetslag</p> <p>Lärarna SV/SH</p>
4 - 6	<p>Period 1. Under introduktionsdagarna i augusti skriver eleverna ett brev till sig själv. Det ska innehålla elevens mål som de har med detta läsår. Det kan dokumenteras i samband med utvecklingssamtalen. Fokusera på förmågan handlingskompetens. Arbetsplatsbesök under en dag på en arbetsplats, alternativt bjuda in yrkespersoner till skolan. Inför språkvalet haft diskussioner med SYV för att förstå valet och vilken påverkan det kan ha inför gymnasievalet.</p>	<p>Mentor</p> <p>Lärare och SYV</p> <p>SYV informerar i teamet</p>
7	<p>Period 1. Under introduktionsdagarna i augusti skriver eleverna ett brev till sig själva. Det ska innehålla elevens mål</p>	<p>Mentor</p>

	<p>som de har med detta läsår. Det kan dokumenteras i samband med utvecklingssamtalen. Fokusera på förmågorna handlingskompetens och verklighetskompetens.</p> <p>Veckans yrke</p> <p>Inspiratörer och företagare som föreläser om mål och framgång. Se till att det finns ett "genustänk" i val av föreläsare.</p>	<p>SYV gör planering och lärare genomför</p> <p>SYV och lärare. https://www.arbetsformedlingen.se/For-arbetsokande/Yrke-och-framtid/Yrken-A-O/Yrkesfilmer.html</p> <p>SYV planerar och lärare/mentor visar en film på varje mentorspass, tar cirka 10 min.</p>
År 8	<p>Period 1. Under introduktionsdagarna i augusti skriver eleverna ett brev till sig själv. Det ska innehålla elevens mål som de har med detta läsår. Det kan dokumenteras i samband med utvecklingssamtalen. Fokusera på förmågorna handlingskompetens och verklighetskompetens.</p> <p>(Prao i år 8 under Period 3. Under PRAO ska eleverna få svar på några frågor som ska lämnas in och följas upp av lärare.)</p> <p>Tema framtid: Under en period arbeta med yrkeslivet, intervjuträning av varandra, skriva personligt brev och CV. Samarbeta med ämneslärarna.</p> <p>Besök av arbetsförmedlingen Byggmässan (Erlaskolan Norrköping) år 8 Teknikmässan (Erlaskolan Falun) år 8</p>	<p>Mentor</p> <p>SYV gör planering och lärare genomför</p> <p>SYV, rektor, lärare</p> <p>SYV</p> <p>Lärare</p> <p>Lärare, SYV</p>

	Gruppvägledningssamtal 6 – 8 stycken i varje grupp, sker i maj-juni	
År 9	<p>Period 1. Under introduktionsdagarna augusti skriver eleverna ett brev till sig själv. Det ska innehålla elevens mål som de har med detta läsår. Det kan dokumenteras i samband med utvecklingssamtalen.</p> <p>Fokusera på förmågorna handlingskompetens och verklighetskompetens.</p> <p>Deltar på mässor, SYV informerar i teamen. Gymnasieinformation i team 9</p> <p>Individuella studiebesök på gymnasieskolor, SYV informerar.</p> <p>Vägledningssamtal individuella</p> <p>Viktigt att ge tid av mentorspassen till studie- och yrkesvägledning.</p>	<p>Mentor</p> <p>SYV gör planering och lärare genomför</p> <p>SYV</p>

Aktivitetsplan Realgymnasiet

Alla våra nationella program

Avser	Aktivitet	Ansvar	Ev tid
Alla program/ årskurser	Översyn individuell studieplan, deltar i elevhälsa	Lokal admin, mentor	Skolstart och fortlöpande under året
Alla program/ årskurser	Val, omval, kontakt med andra skolor, kontakt med föräldrar	Syv, mentor	Fortlöpande
Alla program/ årskurser	Individuella vägledningssamtal	Syv, mentor	Fortlöpande

Alla program/ årskurser	Föräldra-/elevmöte, utvecklingssamtal	Mentor	Höst/vårtermin
Alla program/ årskurser	Personlig utveckling, studieteknik, normkritik, studiecoachning	Lärare, mentor, syv	Fortlöpande
Alla program/ årskurser	Måluppfyllelse	Lärare, mentor, syv	Fortlöpande
Alla program/ årskurser	Yrkeskopplingar i kurser, APL uppgifter, lärlingsplatser, studiebesök, inbjuda yrkesföreträdare, ämnesintegrerade kursmoment mm	Lärare	Fortlöpande
Åk 1	Information kring inriktningsval individuella val, programfördjupning, yrkesutgångar	Syv, mentor	Fortlöpande
Åk 2-3	CV och personligt brev	Lärare, mentor, syv	Fortlöpande
Åk 2-3	Utbildningsmessa för universitet/högskola (SACO)	Syv, mentor	November/december
Åk 2-3	Klassinformation kring behörigheter, meritpoäng, urval, högskoleprovet	Syv, mentor	Fortlöpande
Åk 3	Klassinformation kring vidare studier vuxenutbildning, folkhögskolor, yrkeshögskola, studiebesök inom	Syv, mentor, lärare	Fortlöpande

	yrkesgrenar, branschinformation		
--	------------------------------------	--	--

Ur Real-mentorernas handlingsplan

En del av Realgymnasiets koncept är att fokusera på elevernas personliga utveckling. Ansvaret för detta område ligger på alla de personer som på ett eller annat sätt kommer i kontakt med eleven under dess skoltid. För att förstärka området ytterligare arbetar vi inom Realgymnasiet med så kallade mentorer. Mentorerna har en mycket viktig roll när det kommer till elevernas personliga utveckling men de stödjer i allra högsta grad dessutom elevernas kunskapsutveckling.

Eftersom alla gymnasieskolans utbildningar – på ett eller annat sätt – har som mål att förbereda och rusta eleverna inför ett kommande yrkesliv är det viktigt att mentorernas roll under elevernas gymnasieår anpassas efter elevernas utveckling. Ett exempel på hur denna anpassning kan ta sig i uttryck är att studiecoachningen i början av utbildningen bör röra sådant som stödjer elevernas måluppfyllelse, exempelvis handledning i studieteknik och hjälp med att formulera individuella målbilder kring vad utbildningen skall leda fram till. En viktig del i mentorskapet är dessutom att hjälpa eleverna identifiera sina personliga styrkor och att tidigt i utbildningen få dem att uppleva framgång. Senare i utbildningen, när eleverna erövrat de verktyg de behöver för att lyckas med sina studier - blir mentorsrollen mer riktad mot jobbcoachning för att förbereda eleverna inför yrkeslivet. Det kan exempelvis innebära handledning i att skriva ett CV.